

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

Hankevalmistelun yhteydessä vaihtoehtona yhden luvan mallille on ollut ympäristönsuojelulain muuttaminen siten, että lupaviranomaistehtävät siirrettäisiin kunnilta valtion ympäristölupaviranomaiselle eli aluehallintovirastolle (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto). Tämä vaihtoehto vähentäisi lakiluonnoksessa esitetyn mukaan lupaviranomaisten määrää merkittävästi, mutta ei poistaisi lainsäädännön tulkinnanvaraisuutta. Tässä vaihtoehdossa säilyisi edelleen kaksi lupaprosessia ja kaksi eri viranomaistahoa luvan ja ilmoituksen käsittelyssä sekä valvonnassa. Tämä vaihtoehto olisi ympäristösääntelyn selkeyden kannalta paras, koska ampumaratojen ympäristösäännökset olisivat muutettuinkin ympäristönsuojelulaissa muiden ympäristönsuojelua koskevien säännösten kanssa. Kyseisessä vaihtoehdossa säilyisi kuitenkin kaksi lupaprosessia ja kaksi eri viranomaistahoa luvan ja ilmoituksen käsittelyssä sekä valvonnassa. Tästä vaihtoehdosta aiheutuisi kuitenkin hallinnollista taakkaa, minkä vuoksi nyt ehdotettu vaihtoehto on valittu sääntelyn lähtökohdaksi.

Kainuun liitto esittää, että lainsäädäntöhankkeen jatkovalmistelussa tarkasteltaisiin vielä laajemmin edellä esitettyä kahden lupaprosessin mallia ja selvitetään, voitaisiinko lupaprosesseja sujuvoittaa lupamenettelyiden yhteensovittamisen avulla.

Nykyiseen lainsäädäntöön tarvittavilla ja kokonaisuuden kannalta toimivilla muutoksilla olisi mahdollista sujuvoittaa uusien ampumaratojen perustamista, mutta näiden lisäksi tarvitaan ampumaratatoimintaan soveltuvia maa-alueita ja riittäviä taloudellisia- ja henkilöresursseja näiden alueiden hankintaan tai vuokraukseen, lupaprosesseihin ja niihin liittyviin tarpeellisiin selvityksiin, ampumaratamelumallinnukseen sekä ampumaradan ja sen rakenteiden toteuttamiseen. Ulkoampumaratojen määrällisen tavoitteen saavuttaminen vuosikymmenen loppuun mennessä edellyttäneekin erilaisia kehittämisavustuksia ja tukijärjestelmiä, koska ampumaratojen

ylläpitäjillä, pääosin voittoa tavoittelemattomat yhdistykset, on rajalliset mahdollisuudet toteuttaa edellä mainittuja asioita.

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

Lakiluonnoksessa lain tarkoitusta, 1 §, on täydennetty säännöksillä, jotka vastaavat pääosin ympäristönsuojelulaissa säädettyjä tavoitteita. Lakiluonnoksen 16 § Tarkemmat säännökset mukaan valtioneuvoston päätöksellä voidaan antaa tarkempia säännöksiä sisältää neljä uutta momenttia, jotka liittyvät melun mallintamiseen, ampumaratojen haittavaikutusten riskin hallitsemiseen, radan rakenteisiin ja ampumaradan valvontasuunnitelmaan.

Lakiluonnoksen mukaan ympäristönsuojelulakia sovellettaisiin ampumaratoihin vain sen lukujen 1–2 ja 14–16 osalta. Nämä sisältävät yleisiä säännöksiä, yleisiä periaatteita ja kieltoja, pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskevia säännöksiä, ympäristön tilaa koskevia säännöksiä sekä jäteveden käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.

Kainuun liitto toteaa, että ympäristönsuojelulakia on tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti, mikäli lainsäädäntömuutoksissa päädytään ehdotuksen mukaiseen yhden luvan malliin.

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

Valtioneuvoston ohjesäännön 15 ja 24 §:n muuttaminen sisäministeriön ja ympäristöministeriön toimialan osalta on tarpeellista, jotta ehdotuksessa esitetty tehtävien siirto, ampumaratoja koskeva ympäristönsuojelu ja ympäristönvahinkojen torjunta, sisäministeriön toimialaan voidaan toteuttaa.

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

Ampumaratoja koskevan lainsäädännön muutos on lähtökohtaisesti tarpeellinen ja kannatettava asia, koska sillä pyritään saattamaan kaikki ampumaradat takaisin luvalliseen tilaan ja säännöllisen valvonnan piiriin sekä yhdenmukaistamaan ampumaradoille asetettavia vaatimuksia, jolloin mahdollistetaan myös uusien ampumaratojen perustaminen vaatimusten ollessa selkeät kaikille osapuolille.

Lakiluonnoksen mukaan vähäiseksi ampumaradaksi määritetään ne ampumaradat, joilla ammutaan enintään 100 000 laukausta vuodessa. Muutos olisi laukausten määrän perusteella nykyiseen tilanteeseen verrattuna huomattava. Ilmoitus vähäisestä ampumaradasta olisi jätettävä Poliisihallitukselle vähintään 3 kuukautta ennen radan käyttöönottoa ja ilmoitukseen olisi sisällytettävä tarpeellinen selvitys radan toiminnoista ja vaikutuksista, asianosaisista sekä muista merkityksellisistä seikoista. Lakiluonnoksen ehdotuksen mukaan maaperän tai pohjaveden pilaantumisen riskiä ei katsottaisi olevan, kun luvanhaltija noudattaisi ampumaratalain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia sekä parhaita käyttökelpoisia tekniikoita (BAT). Tämä tarkoittaisi, että parhaiden käyttökelpoisten tekniikoiden mukaisten vaatimusten täyttäminen olisi riittävää. Ehdotettu menettely selkeyttäisi luvan saamista koskevat edellytykset. Ehdotuksella olisi vastaava vaikutus ampumaratailmoituksen perusteella tehtävän päätöksen sisältöön. Kainuun liitto

toteaa, että lakiluonnoksen ehdotus saattaisi tarkoittaa esimerkiksi vedenhankinnan kannalta tärkeillä pohjavesialueilla heikennystä ympäristön-suojelulaissa määriteltyyn pohjaveden tai maaperän pilaamiskieltoon nähden.

Ampumaratalain 763/2015 12 §:ssä säädetään ampumarataverkoston kehittämisen suunnittelusta. Sen mukaan maakunnan liiton tulee laatia ja pitää ajan tasalla kehittämissuunnitelmaa, jossa esitetään arvio maakunnallisten ampumaurheilukeskusten sekä muiden ampumaratojen riittävästä määrästä ja niiden sijoitustarpeesta. Suunnitelmaa tulee hyödyntää selvitysaineistona alueiden käytön suunnittelussa, ja sitä laadittaessa tulee kuulla keskeisiä metsästys- ja ampumaurheilukeskuksia. Lakiluonnoksessa ei esitetä muutoksia lain 12 §:ään. Lakiluonnoksen perusteluissa ei käy ilmi Poliisihallituksen rooli ampumarataverkoston kehittämisessä ja tarvittavasta yhteistyöstä maakunnan liiton kanssa ehdotettujen lakimuutosten jälkeen. Tähän asiaan tulisikin kiinnittää huomiota lainsäädännön muutoksen jatkovalmistelussa. Kainuun liitto esittää täydennettäväksi lakiluonnoksen kohtaa 5 a § Lausunnon pyytäminen. Lakiluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa viitataan ympäristönsuojelulain 12 §:ään, jossa todetaan, että lisäksi alueella, jolla on voimassa maakuntakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on katsottava, ettei toiminnan sijoittaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen. Edellä mainittuun viitaten on perusteltua ja tarkoituksenmukaista, että ampumaratalupahakemuksesta pyydetään 5 a §:n nojalla aina lausunto myös ampumaradan sijaintimaakunnan maakuntakaavoituksesta vastaavalta maakunnan liitolta.

Kainuun liitto Kirjaamo

Kainuun liitto - Maakuntahallitus 18.12.2025 § 214